

Plan pomocy rodzinie

Plan pomocy rodzinie jest formą pracy z rodziną wieloproblemową, polegającą na włączeniu w proces pomocy osób (pracownik socjalny, psycholog, doradca zawodowy, prawnik, pedagog - specjaliści) i instytucji z otoczenia społecznego klienta (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczne, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służba Zdrowia, Kurator, Policja, Instytucje Oświatowe), którzy mogą mieć wpływ na poprawę trudnej sytuacji rodziny, a pracując razem tworzą zespół. Zespół na podstawie posiadanych informacji dokonuje diagnozy sytuacji i identyfikacji problemów klientów w pięciu blokach (obszarach): komunikacja podstawowa (I), codzienne życie rodziny (II), rozwój dzieci (III), rozwój rodziców (IV), rozwój stosunków społecznych rodziny (V).

BLOK I. Komunikacja podstawowa

Komunikacja podstawowa ma wpływ na wszystkie aspekty funkcjonowania rodziny, a także na rozwój dziecka i na funkcjonowanie dorosłych. Ma także wpływ na sposób, w jaki zostaje nadawana forma interakcji w danej sytuacji.

Analizując interakcje można określić poziom komunikacji podstawowej. Używa się do tego celu schematu komunikacji, w którym podane są główne elementy i wzory komunikacji podstawowej. Elementy i wzory ujęte w schemacie są dostosowane do coraz bardziej złożonych sytuacji komunikowania się w kolejnych fazach rozwoju dziecka. Rdzeń tych wzorów pozostaje dalej ten sam i formowany jest przez podstawowe jednostki interakcji: inicjatywę kontaktu i jej odbiór. Używając komunikacji podstawowej w procesie kierowania komunikacją w rodzinie, przekazuje się ją rodzicom tak, aby oni sami byli w stanie kreować udane interakcje w rodzinie i w sytuacjach dyskusji, w których biorą udział.

BLOK II. Codzienne życie rodziny

W tym bloku uczy się rodziców jak używać komunikacji podstawowej i zasad interakcji we współżyciu z dziećmi i młodzieżą, jak również z innymi zaangażowanymi w życie rodziny osobami (podział obowiązków takich jak: zmywanie naczyń, sprząkanie; uzgadnianie wysokości kieszonkowego, sprawy związane z ubieraniem itp.). Zgranie się z innymi, uzgadnianie i rozwiązywanie konfliktów należą w tym przypadku do spraw pierwszej wagi.

Pomoc w ramach tego bloku może dotyczyć wszystkich materialnych i praktycznych warunków funkcjonowania rodziny - utrzymywanie domu, opieka, żywienie i wychowanie.

Realizowanie pewnych zadań wychowawczych (np.: zakupy załatwiane przez dzieci) wymaga od dorosłych umiejętności przeprowadzania dyskusji, które zawarte są w komunikacji podstawowej. Pewne opanowanie komunikacji podstawowej jest konieczne, aby nadać temu blokowi pozytywną formę.

W bloku “codzienne funkcjonowanie rodziny” centralnymi punktami są: prowadzenie domu, opieka, żywienie i wychowanie. Działania skierowane jest na rozwój rodziców we wszystkich tych dziedzinach. Do określenia - jaka pomoc jest konieczna używane są listy czynników ryzyka. Na ich podstawie w porozumieniu z rodziną może ustalić, w jakim stopniu konieczne jest włączenie kompensujących źródeł pomocy, w tym pomocy innych specjalistów.

BLOK III. Rozwój dzieci

Podstawową sprawą związaną z rozwojem dzieci jest użycie komunikacji podstawowej we współżyciu z nimi. Wymaga to brania pod uwagę okresu wiekowego jak i poziomu rozwoju dziecka. Wiele spraw związanych z dziećmi udaje się rozwiązać przy użyciu komunikacji podstawowej poprzez specyficzne użycie elementów i wzorów w celu dostosowania się okresu wiekowego i poziomu dziecka.

BLOK IV. Rozwój rodziców

W momencie, kiedy rodzice nabierają pewności w prowadzeniu domu i obserwują lepsze funkcjonowanie swoich dzieci, powstaje więcej czasu na sprawy związane z nimi samymi. Możliwa jest sytuacja, że blokada, jaką odczuwają rodzice wynika z traumatycznego przeżycia (ciężka choroba, wypadek, strata bliskiej osoby, nadużycia seksualne). Na tym etapie rodzice świadomie decydują się na to, aby zająć się tym problemem (np. poprzez terapię). Rodzice mogą też odczuwać potrzebę własnego rozwoju i szukają nowych możliwości pracy lub kształcenia.

Oprócz tego analizuje się tutaj także czynniki ryzyka i ochrony oraz próbuje się rozwiązać problematykę z nimi związaną. Komunikacja podstawowa stanowi centralny punkt w podejściu do tej problematyki. Tam, gdzie jest to jednak niezbędne, włączane są także inne metody i instytucje.

BLOK V. Rozwój stosunków społecznych rodziny

Aby dana rodzina mogła dobrze funkcjonować, bardzo istotną sprawą okazuje się zintegrowanie tej rodziny w jej sąsiedztwie i umiejętność wykorzystywania przez tę rodzinę świadczeń socjalnych oferowanych przez otoczenie. Dlatego w bloku tym głównym zadaniem jest zbudowanie dobrze funkcjonującej sieci społecznej. Zapobiega to (ponownemu) wyizolowaniu rodziny.

Jednym z aspektów jest tutaj uzyskanie informacji na temat świadczeń socjalnych, istniejących w okolicy. Przez to i dzięki temu rodzina uczy się dokonywania wyborów, a także dokonywania użytku z oferowanych świadczeń.. Uczy się również jak nawiązywać współpracę z instytucjami oferującymi świadczenia socjalne..

W tym bloku ważne jest, aby rodzice sami mieli wgląd w to, czego winni od siebie oczekiwać. Sami rodzice muszą wiedzieć, co jest niezbędne, aby inwestować w kontakty sąsiedzkie, prowadzące do pełnowartościowego partycypowania w życiu sąsiedzkim. Jest to równoznaczne z odwagą do pokazywania się ludziom zarówno jako rodzina, jak i jako jednostka. Duże znaczenie mają tutaj umiejętności komunikacji rodzica, wypływające z komunikacji podstawowej. Jeśli rodzina chce w dobry sposób funkcjonować w społeczeństwie, konieczne jest, aby rodzice byli w stanie posługiwać się zasadami interakcji i pozytywnego kierowania także i w innych sytuacjach (szkoła, instytucje, sąsiedztwo, dalsza rodzina itp.). Dopiero wówczas rodzina jest w stanie funkcjonować w samodzielny sposób bez pomocy innych osób.

Stworzony w ten sposób plan pomocy zawiera diagnozę sytuacji rodziny oraz cele, które są do osiągnięcia w całym procesie pomocy, poprzez wyznaczenie obszarów wokół których powinna koncentrować się pomoc i działania poszczególnych specjalistów i instytucji.